

YttrandeDatum
2022-10-03Dnr
KFM 13598-2022Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
carolin.jarlehag@regeringskansliet.se**Delbetänkandet Stärkt arbete med att bekämpa bidragsbrott
Administrativt sanktionssystem och effektivare hantering av
misstänkta brott (SOU 2022:37)**

S2022/02964

Kronofogdemyndigheten (Kronofogden) ser positivt på att det lämnas förslag som syftar till att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

Sammanfattning

Kronofogden yttrar sig endast över de delar i betänkandet som berör myndigheten. Kronofogden anser att det bör anges ett visst lägsta belopp för en sanktionsavgift och föreslår att detta belopp sätts till 500 kronor. Myndigheten avstyrker den föreslagna bestämmelsen om verkställighet i dess nuvarande utformning. Vidare anser Kronofogden att det i det fortsatta lagstiftningsärendet bör förtydligas att ett gemensamt beslutsdokument ska utgöra en exekutionstitel som omfattar samtliga överträdelser i ärendet. Vidare anser myndigheten att den föreslagna lagen om sanktionsavgifter på välfärdssystemens område ska börja gälla den 1 september 2025 för Centrala studiestödsnämndens (CSN) del. Kronofogden avstyrker utredningens förslag om att lämnade förslag i andra hand bör finansieras genom att anslagsmedel överförs som en varaktig omfördelning av medel från de statliga myndigheternas förvaltningsanslag. Vad gäller de ökade kostnader för Kronofogden som föranleds av förslagen, kommer dessa inte kunna hanteras inom myndighetens befintliga ekonomiska ramar.

8.8.4, En lägsta eller högsta sanktionsavgift?

Kronofogden har ingen erinran mot förslaget att en sanktionsavgift ska tas ut med 25 procent av det underlag som har bestämts i det enskilda fallet. Myndigheten delar dock inte utredningens bedömning att det inte bör anges något lägsta belopp som en sanktionsavgift ska tas ut med. Myndigheten anser att en sanktionsavgift bör uppgå till som lägst 500 kronor för att hanteringen ska vara försvarlig från ett kostnads- och effektivitetsperspektiv.

8.12.5, Verkställighet

Kronofogden avstyrker den föreslagna bestämmelsen om verkställighet i dess nuvarande utformning med följande synpunkter.

YttrandeDatum
2022-10-03Dnr
KFM 13598-2022

Enligt utredningens bedömning (s. 581) står det klart att ett beslut om sanktionsavgift ska handläggas som ett allmänt mål vid verkställighet. Kronofogden vill påtala att denna bedömning inte stämmer beträffande beslut om sanktionsavgift som meddelas av CSN före den 1 september 2025. Detta eftersom den nya bestämmelsen i 3 kap. 1 § 6 a utsökningsbalken (1981:774, UB) inte tillämpas på beslut som CSN meddelar före ovan nämnt datum. Ett sådant beslut utgör därför inte en exekutionstitel. CSN:s beslut om sanktionsavgift som meddelas fram till den 1 september 2025 får därmed inte utsökas utan föregående dom, såsom föreskrivs i 1 kap. 6 § UB, och kommer därför inte att handläggas som ett allmänt mål utan som ett enskilt mål först efter att CSN skaffat sig en exekutionstitel för att få verkställighet. Vidare stadgas i första stycket i föreslagen bestämmelse om verkställighet att ”beslut om sanktionsavgift får verkställas när det har fått laga kraft”. Kronofogden vill påtala att detta, med anledning av vad som angetts ovan, inte kommer att gälla för beslut om sanktionsavgift som CSN meddelar före den 1 september 2025. Vidare vill myndigheten framhålla att enligt 3 kap. 20 § första stycket första meningen UB gäller numera att en förvaltningsmyndighets beslut som utgör en exekutionstitel får verkställas när det vunnit laga kraft. För det fall första stycket i föreslagen bestämmelse om verkställighet inte ska ha någon annan innebörd förefaller det lämpligare att denna formuleras som en hänvisning till vad som gäller enligt bestämmelsen i UB; t.ex. "Beslut om sanktionsavgift får enligt 3 kap. 20 § första stycket utsökningsbalken verkställas när det har fått laga kraft".

Kronofogden noterar att det inte framgår av den föreslagna bestämmelsen om verkställighet att beslutande myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor ska lämna sanktionsavgifter som inte har betalats i rätt tid för indrivning. Att så ska ske framgår förvisso av 4 § indrivningsförordning (1993:1229), men myndigheten anser att det för tydlighetens skull även bör framgå av bestämmelsen om verkställighet. Vidare bör det för tydlighetens skull i samma bestämmelse hänvisas till bestämmelserna om indrivning i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m (indrivningslagen). Myndigheten menar även att det bör klargöras om en sanktionsavgift som ska handläggas som allmänt mål ska omfattas av 2 § indrivningslagen och följaktligen ges företrädesrätt vid löneutmätning.

För det fall CSN:s beslut om sanktionsavgift som meddelas före den 1 september 2025 ska handläggas som enskilt mål, anser Kronofogden att det behöver klargöras i bestämmelsen om verkställighet att vad som anges om indrivning inte gäller för CSN:s beslut om sanktionsavgift. Det bör vidare noteras att CSN:s beslut om sanktionsavgift i sådant fall – förutom att inte kunna ges företrädesrätt vid löneutmätning – inte kommer att omfattas av bestämmelsen i 2 § lagen (1985:146) om avräkning vid återbetalning av skatter och avgifter.

Yttrande

Datum
2022-10-03Dnr
KFM 13598-2022

Kronofogden delar utredningens uppfattning (s. 579 f.) att sanktionsavgiften behöver kunna verkställas snabbt efter att beslutet fått laga kraft för att avgiften ska kunna vara en snabb och effektiv reaktion från samhällets sida. Såsom utredningen anför bidrar omständigheten att statliga myndigheters, kommuners och arbetslöshetskassors berättigade krav på betalning kan verkställas effektivt till att upprätthålla betalningsmoralen och förtroendet för välfärdssystemen. Som utredningen har konstaterat kommer CSN:s beslut om sanktionsavgifter bli verkställbara enligt utsökningsbalken först vid en senare tidpunkt. Mot bakgrund av vad utredningen anför kring vikten av att sanktionsavgiften ska kunna verkställas snabbt efter att beslutet fått laga kraft, vilket Kronofogden som nämnts instämmer i, anser myndigheten att den föreslagna lagen om sanktionsavgifter på välfärdssystemens område ska börja gälla den 1 september 2025 för CSN:s del, d.v.s. samma dag som den nya bestämmelsen i 3 kap. 1 § 6 a UB börjar tillämpas på beslut som CSN meddelar.

Kronofogden vill framhålla att myndigheten i enskilda mål varken kan bevaka preskriptionstider eller redovisa medel direkt mot statskassan. Om CSN:s beslut om sanktionsavgift ska handläggas som enskilt mål kommer Kronofogden behöva utveckla sitt it-system både för att kunna bevaka aktuell preskriptionstid och, om så skulle föreskrivas, redovisa influtna medel direkt mot statskassan istället för att enligt befintliga rutiner göra utbetalning till sökanden som i det här fallet är CSN. It-utvecklingen kommer att medföra en mycket stor kostnad som är orimlig i förhållande till den korta tidsperiod som behovet av it-utvecklingen avser.

Slutligen i denna del noterar Kronofogden att utredningen anför (s. 569 f.) följande: *"Ett ärende om sanktionsavgift ska inte blandas samman med ett beslut om sanktionsavgift. Att det i formell mening behöver fattas ett beslut om sanktionsavgift för varje oriktig uppgift eller underlåtenhet som har lett, eller hade kunnat leda, till en felaktig utbetalning eller ett felaktigt tillgodoräknande, hindrar enligt vår mening inte att man samlar flera beslut i ett gemensamt ärende som resulterar i ett gemensamt beslutsdokument, se avsnitt 8.2.8 och 8.6.6."* Kronofogden vill i sammanhanget upplysa om att eftersom ett beslut om sanktionsavgift kommer att utgöra en exekutionstitel, kommer myndigheten i enlighet med 5 § förordningen (1992:1094) om avgifter vid Kronofogdemyndigheten att ta ut en grundavgift för varje beslut om sanktionsavgift på grund av vilken verkställighet söks hos myndigheten. Kronofogden anser att det vore bra om det i det fortsatta lagstiftningsärendet förtydligas att det gemensamma beslutsdokumentet ska utgöra en exekutionstitel istället för att varje beslut om sanktionsavgift i ärendet utgör en exekutionstitel. Av resursekonomiska skäl förespråkar myndigheten att det gemensamma beslutsdokumentet ska utgöra en exekutionstitel som omfattar samtliga överträdelse i ärendet. En sådan ordning är även till fördel för den avgiftsskyldige som då hos Kronofogden får betala en grundavgift istället för flera grundavgifter avseende överträdelse som handlagts i samma ärende hos

YttrandeDatum
2022-10-03Dnr
KFM 13598-2022

beslutande myndighet, kommun eller arbetslöshetskassa. Myndigheten vill framhålla att det gemensamma beslutsdokumentet i sådant fall behöver utformas på ett sådant sätt att det kan utgöra en exekutionstitel i utsökningsbalkens mening.

Avsnitt 12.3.2, Förslaget om ett system med administrativa sanktionsavgifter

Kronofogden delar inte utredningens bedömning att de ökade kostnaderna inte kommer vara högre än att de kan hanteras inom myndighetens befintliga ekonomiska ramar. Kronofogden bedömer att mellan 5 till 15 procent av de 664 000 beslutade sanktionsavgifterna kommer att lämnas för indrivning till myndigheten, d.v.s. mellan 33 200 till 99 600 avgifter per år. Kronofogden uppskattar att denna ärendeökning kommer att medföra ett ökat bemanningsbehov motsvarande cirka 8 till 22 årsarbetskrafter per år. Det innebär en kostnadsökning om 7,8 till 21,5 miljoner kronor per år.

Vidare kommer ett nytt medelslag med tillhörande filflöden behöva införas i Kronofogdens system. Kostnaden för detta uppskattas till 0,7 – 1,5 miljoner kronor. De ökade kostnaderna för Kronofogden som förslagen kommer att medföra kommer inte kunna hanteras inom myndighets befintliga ekonomiska ramar.

Avsnitt 12.4.3, Finansieringsförslag

Kronofogden tillstyrker utredningens huvudförslag om att lämnade förslag ska finansieras genom att ytterligare resurser tillskjuts de berörda myndigheterna. Myndigheten avstyrker utredningens förslag om att lämnade förslag i andra hand bör finansieras genom att anslagsmedel överförs som en varaktig omfördelning av medel från de statliga myndigheternas förvaltningsanslag. Effekten av utredningens förslag innebär minskat anslag för Kronofogden vilket i sin tur medför att myndigheten kommer att behöva prioritera bort andra utgifter som myndigheten har.

Det här beslutet har fattats av rikskronofogden Fredrik Rosengren. Verksjurist Kinotha Asmar har föredragit ärendet. I den slutliga handläggningen har även biträdande rikskronofogde Cecilia Hegethorn Mogensen, rättschef Ulrika Lindén, utvecklingsdirektör Tomas Höglund och produktionsdirektör Eva Carlquist deltagit. Beslutet har godkänts digitalt och saknar därför underskrift.